

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DIJAK:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok érkezővénnyben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Aggusz ellenzék.

Budapest, márcz. 13.

Az életnek sajátságos alakjai azok, kiket agguszoknak hívunk. Nem vezetnek saját háztartást, nem alapítanak családot és nem élnek a jövőnek, gyermekeiknek, hanem nők — az anya öröme, az asszony tekintélye nélkül, egy idegen háztartás mellékleteként, góskodnak, más háztartásának dolgoznak, más gyerekeinek örülnek, más családjának gondjaiban, sorsában osztoznak.

Kossuth Ferencz ilyen aggusz-ellenzék akar, mely ellenzék ugyan, de „nem az ellenzékeskedést tekintti főfeladatának“, „diadalának tekintene azt, ha ellenzéki erje rákényszerítene a kormányképes pártokat arra, hogy a függetlenségi párt elveiből egyet-mást átvegyen és megvalósítson“, „élvezze bár más párt, melyet mikényszerítünk a jöttévesre, a nekünk járó köszönetet.“

Ha a függetlenségi és 48-as párt ilyen ellenzék lesz, akkor nem saját céljainak él, nem saját maga czélozza elveit keresztül vinni, munkásságának nem az elvei valóítására szövetkezett férfiak fogják az eredményeit felmutatni, hanem ellenségei.

A küzdelem, az áldozat, az üldöztetés, a kigunyolás, rágalmazás lesz az ellenzék osztályrésze és a kormánypárt nemcsak saját erejének, hanem az ellenzék erőfeszítésének is gyümölcséit be fogja seperi. Az ellenzék lesz a néger, a ki termeli a czukornádat és a kormány az ültetvényes, a ki zsebre vágja a hasznát. Az ellenzék lesz a bérkocsis-ló, melyet kergetnek, ostaroznak, hideg és melegben nem kimélnék és a kereset a kocsisé, ő elégedjék meg életének pusztá tengetésével.

Kossuth Ferencz reakényszeríteni akarja a kormánypártot, hogy a „függetlenségi párt elveiből egyet-mást átvegyen.“

Hogy fogja reakényszeríteni? Ezt nem mondja meg.

A kisebbség nem kényszerítheti a többséget elvei átvételére, mert a többség dönt, tehát reá nézve kényszeralkotmányosan nem alkalmazható.

Talán a közvélemény által fogja a többséget kényszeríteni? A közvéleményt könnyebb a függetlenségi elvek összességére, mint egy részletére megnyerni, mert azok minden nemzetnek elven tulajdonát, minden államnak életelvét képezik, tehát az egész világ szolgál bátorító és igazoló példával.

A ki csak egyes részleteit akarja elveinek a kormány által valóíttatni, az először elítéli a függetlenségi elvek összességét, másodsor a részletbe helyezi a küzdelmet, harmadsor naiv képzeldéssel a kormányon elhatározó hatalmat vél gyakorolni.

A függetlenségi párt programja az állami életnek új rendjét követeli, részint új intézményekkel, részint a régi intézmenciók átalakításával, új szellemet kíván meg, mely az idegen befolyást nemcsak törvényben, hanem gyakorlatban is kizárja, mely a nemzet egyéniségét minden állami nyilvánulásban kidomborítja, mely a szabadságot törvényesen érvényesülni az önkormányzat által engedi.

A függetlenségi párt nem csupán intézmények megváltoztatását, hanem az egész közéletnek új alapokon rendezését és új szellemben való kezelését ismeri feladatul. Vajjon használ az Magyarországnak, ha rendszerváltozás helyett egyes részletek átalakításának kicsikarása lesz a függetlenségi és 48-as párt feladata? Az lenne a látszata, hogy egészben lehetetlen a programunk, tehát részletfizetésben egyeztünk ki, hogy a valóság rejtvé maradjon és mi létjogot nyerhessünk.

Lehet-e várni Magyarországot függetlenségét, ha a harcz nem a főké-

dés körül foly, hanem a mellékrészletekben? A figyelem meglankad a fő és általános érdek iránt, ha szőnyegen és a közvélemény előtt a mellékrészek emészt fel minden tevékenységet. Eddig minden kérdést, minden esetet abból a szempontból itéltünk meg, mennyit használ hazánk függetlenségének, a népszabadságnak.

Hol az ellenzéknek az a hatalma, hogy a kormánypártot valamire kényszerítse? A kormány bírja a korona bizalmát, fülét és a felségalkotmányosan a miniszterek tanácsát köteles meghallgatni. A kormány kezeli a közhatalmat, mely erősebb minden egyesnél, minden pártnál. A kormánypárt bírja a törvényhozás legfőbb feltételét, a többséget, mely alkotó erő, kényszerítő hatalom és vele szemben nem bír hasonló erőt és hatalmat egyik párt is, mert nem az érdek, hanem a szavazatok számálatnak, határoznak.

Varázshatalommal nem bír a függetlenségi és 48-as párt, sem Kossuth Ferencz a kormánypárt felett, hanem Bécs, mert ott osztoztatják a hatalmat, kitüntetést, rangot, hasznát.

Jöttévesre általunk nem kényszeríthető a kormánypárt. De nem is hivatalunk, hogy mi legyünk az őjótevő nemtőjük, őrző angyaluk. Ilyen naiv és érzélgős feladatot tűz ki magának az idegen családban élő, az idegen hajlék előmenetelét szíven hordó aggusz a korhely családfő kicsapongásainak ellensúlyozására: de nem a függetlenségi és 48-as párt, melyet nem szentimentális hevülések, hanem századok akarata, vértanúk hagyománya és csaták kiáltása vezérel a politikai küzdelemben.

Aggusz ellenzék nem leszünk.

Ugron Gábor.

Politikai hírek.

Minisztertanács. Tegnap délután négy órakor minisztertanács volt. Értesülés szerint a minisztertanács az egyházpolitikai kérdéssel foglalkozott, véglegesen meghatározván a módosításokat, a melyeket a főrendiházi tárgyalás során a vallásszabadságról szóló javaslatnál hajlandó elfogadni.

A T. Ház munkarendje. A képviselőház hétfőn délelőtt tartandó ülésében mindenekelőtt a tegnapi letárgyalási helyi érdekű vasutakról szóló törvényjavaslatokat harmadik olvasásban fogja tárgyalni, ezután a zárszámadási bizottság hat rendbeli jelentését veszi tárgyalás alá, végül pedig a mentelmi bizottság jelentései lesznek napirenden. Holnap Lajos, Bartha Miklós, Luby Géza, br. Sennye István, Sima Ferencz, Balogh János, Szász Károly, Tisza István, Purgly János, Gajary Ödön, Györfy Gyula, Kabós Ferencz és Kun Miklós mentelmi ügyében.

Az oláh nép érzelmi állapota a 40-es évek utolsó felében.)

1847 május havában történt, hogy Brassó és Szeben városok egy öttuza küldöttséget menesztettek Bécsbe azzal a kérréssel, hogy a Magyarországon építeni kezdett vasutat vigyék be Erdélybe is és pedig úgy, hogy érintse Szebent és Brassót is. A küldöttség a többi között felkereste B. Geringert is a ki később Magyarországon meglehetősen ismeretessé tette magát hazánk újabb történetében. B. Geringernek az anyja szebeni szász polgár-leány volt s ezért gondolták, hogy a nagybefolyású férfi nem fogja pártfogását Szebentől megvonni. Mikor a küldöttség előadta kérsét a báró nem szólt semmit, hanem csak felültette orrát, mint az agár s elkezdett a levegőben szaglászkodni s ezután a bámuló küldöttséghez e kérdést intézte:

„Uram! Nem éreznek Önök a levegőben valami különös szagot?“

— „Nem, báró ur!“ — felelének a semmit sem sejtő küldöttek.

Nem csoda, ha a jámbor szebeni és brassói szász burgerek nem éreznek semmi különös szagot.

*) Mutatvány Jancsó Benedek „Szabadságharcunk és a dála-román törekvések“ című könyvéből.

lönöset a levegőben, hiszen gróf Teleki József kormányzó és báró Jósika Samu kancellár sem éreztek semmit, pedig ez időben Erdélyben is szaglott valami nagyon erősen. Ama „bizonyos punctumok“ még mindig szilárdul állottak, mint az erdélyi szociális rend megingathatatlan alapjai. A szabadelvű eszméktől és a modern gondolkodástól áthatott ellenzék Erdélyben sokkal több nehézséggel küzdött, mint Magyarországon s így lassabban is foglathatótt tért s tehetett szert befolyásra. Az 1841—43-ki országgyűlésen az öreg Méhes Sámuel professor, a nemességnek az adófizetésben résztvevését, még rosszabbul járt, mint Nagy Pál az 1809-ki pozsonyi országgyűlésen, midőn azt találta mondani, hogy jó volna már valamit tenni az adózó nép érdekében is. Nagy Pált mint bolondot kikaparták, Méhes Sámuel pedig Cserey Miklós főtanácsos indítványára majdnem pörbe fogták. Sőt 1841—1846-ig még rosszabbult is a helyzet, mert hiszen Jósika Samu azért vállalkozott 1845-ben a kancellárságra, hogy megfékezze és ha lehet még is semmisítse a mindinkább lábrakapó ellenzéki és szabadelvű áramlatot. — Ő rendezte és vezette az 1846—47-ki országgyűlést a választásokat s így aztán nem csodálkozhatunk, ha a konzervatívok jelszava: „Erdélynek nem lehet szabadelvű urbéri törvénye“ — ez országgyűlés urbéri törvényeiben betű szerént való megtestesítésre talált.

Erdély konzervatív főemberei nem éreztek semmit a levegőben. Meg voltak győződve, hogy a három nemzet és a négy vallás elvére fektetett politikai rendszer alapján kiváltságai rendületlenül fenn fognak maradni egész a világ végétéig. Hogy van egy nagy tömeg, a misera plebs contribuens, melynek lelkében sajátságos érzések váltakoznak, mely a dolgok rendjével elégedetlen s mely nem egyszer sóhajt fel szenvedései között:

Imperate fa dreptate.

Daca erezi in Zeitate!

s hogy ez az elégtelenség itt-ott nemcsak kitör, hanem az országnak egyik kevésbé megközelíthető védékén évek óta mintegy állandó sulya van, azzal Erdély nagy urai nem gondoltak. Hogy is gondoltak volna, mikor Jósika Metternichtől adoptált meggyőződése szerint a népnek semmi köze sem lehet ahhoz, hogy a társadalom kiváltságosai, a kormányzásnak örökös birtokosai, hogyan élnek hatalmokkal s minő elvek szerint nyírják az ő gyapját?

Az erdélyi románság már régóta nagyon megunva viselte a jobbágsági jármát, különösen a havasok között, hol a pásztorélet nagyobb szabadságra növeli az embert hol az őt rengeteg oly jó buvóhelye annak, ki összeittközésbe talált jönni a polgári hatóságokkal. Amott fenn az Érczhegység havasai között, hol Hora és Kloska bölcsége ringott hol élt még emlékezte annak a szép időnek, mikor a mócz ajkán ez a dal hangzott:

Hora bea, dantueste

Tara plänge, si plateste.

(Hora iszik, vigad, tánczol)

És az ország fizet s gyászol.)

Bucsum község és a hozzá tartozó Cserb, Izbita, Bucsum-szász, Pojana, Muntar kisközségek továbbá Abrudfalva és Kerpényes nagyközségek román nemzetiségű lakosai azt állították, hogy ők a régi erdélyi fejedelmektől nyert szabadság levelők értelmében sem tartóznak robotot teljesíteni a zalatnai fiskusnak. A fiskus más véleményben volt s a községektől a robot teljesítését követelte. A községek, támaszkodva állítólagos kiváltság-levelekre, Enyeden ügyvédet fogadtak és pörrel igyekeztek meggátolni, hogy a fiskus kívánságai teljesedésbe menjenek. A pört elvesztették s a nyertes uradalmi igazgatóság, számítva az ellenállásra, katonai karhatalmat kért, hogy jogaiba visszahelyeztessék. A katonai karhatalomtól támogatott polgári hatóság 1837. július 6-án szállott ki Bucsum községébe. Az oláh parasztok tényleg ellen is szegültek, de a lovasság az ellenszengülést könnyű szerrel szétverte s a bujtogatókat össze fogdosata. A főkölomposra, Kozma Manassiere száz botot vertek; a többire pedig, kire 25-öt, kire 50-et, kire 75-öt. Így aztán egy pár nap alatt helyreállították a rendet és az oláh parasztok a kényszerítés előtt meghajolva, mintegy három évig teljesítették is a kívánt robot-szolgálatot, de akkor egyszerre úgy találták, hogy az terhes és igazságtalan is. Újra pörölni akartak. Három bizalmi férfiut választottak mindenik községből, hogy azok fogadják Enyeden ügyvédet és folytassák a pört. A zalatnai fiskus azonban földesuri joga alapján elfogatta ezeket a bizalmi férfiakat, a kik aztán, mint a nép felbujtói, másfél évet töltöttek a zalatnai uradalom és Alsófehérmegye börtöneiben.

Az oláh paraszt, ha egyszer magát valamire elhatározta, makacsul megmarad elhatározása mellett. Csökkönösége páratlan s olyan ember előtt, ki természetét nem ismeri, teljesen hihetetlennek is látszik. A bucsumiakat társaik szomorú példája nem retentette el. Más bizalmi férfiakat választottak,

csak hogy most már titokban. — E bizalmi férfiak bementek Enyedre, hogy ügyvédet keresnek. A véletlen ott hozta össze Varga Katalin-nal. Elmondották neki ügyüket és ő nemcsak igazságosnak találta, hanem segítségét is felajánlotta, a mely az oláh parasztok előtt annál értékesebbnek látszott, mert Bécsben, mint ő mondotta, a testvére udvari ágens és nagybefolyású ember. A parasztok nagyon megörültek, hogy ilyen nagy pártfogóra találtak. Elvitték magokkal Bucsum-pojánára; ott számára lakást rendeztek be s ellátták minden szükségességgel. „Doamna noastra“ (A mi uraszonynk) — csak így hívta őt a környék minden parasztja — volt ezután a pörösködő román jobbágyok ügyében a közvetítő. A zalatnai uradalom többször kérelmezte a vármegyei hatóságnál, hogy fogassa el ez a kalandor izgatónő. De ez nem ment olyan könnyen, mer ez az asszony mintegy megboszorkányozta az egész móczságot. A megyei hatóság utasította is egy párszor a községek bíráit, hogy fogassák el.

A bírák azonban semmit sem tehettek, mert a nép kereken kijelentette, hogy csak az fogja el a „Domana“-t, kinek tíz feje lesz (ca cine va avea zece capate, se-si puna numai mána pe doamna noastra). Varga Katalin így élt körülbelül 1843—1847-ig Bucsum-pojana-ban. A parasztok annyira szerették, hogy bár ki volt ellene adva az elfogatási parancs, de csupán a parasztságtól való félelemből nem merte még akkor sem elfogni, mikor lement a hetivásárokra Abrudbányára.

„E nép között — írja Friedensfels már idézett könyvében — a 40-es évek második felében újra nagy izgatottság támadt, mely lassankint egészen a kamarai uradalom szigorú uralma ellen való tetleges ellenállásig növekedett. Egy lázító telepedett le közéjük s a mi igazán csodálatos dolog, nem férfi, hanem nő, sőt mi több, nem oláh, hanem magyar, ki még erdélyi születést sem volt, hanem magyarosított: Varga Katalin. Előéleté mind e napig sincs földerítve, sőt e tekintetben sem támaszkodhatunk semmire, a miből magunknak ítéletet alkothatnánk, hogy mik voltak vezérlő szándékai?

Különösen Abrudfalva, Bucsum és Kerpényes tűntek ki az ellenállásban és a fenyegető erőszakoskodásban, annyira, hogy etlen kamarai vagy vármegyei hivatalnok sem mert arra vállalkozni, hogy közéjük menjen és így minden felszólítás, hogy Varga Katalint adják ki s magokat vessék alá a törvényeknek, eredménytelenül maradt. Katonaságot azért nem küldtettek ki az izgatónő elfogatására, mert a főbb tisztek ellene voltak, mivel ismerték a vállalkozás nehézségeit s a várható eredmény lehetetlenségét, el akarták ekként kerülni a haszonlatlan vérontást lehetőleg megóvni a császári fegyvereket az eshetőleges kardarcztól és séggyentől. Ebben a zavarban szükségesnek találták az új gör. keleti püspöki vikáriushoz, a kovili archimandritához, Siagunához fordulni, ki csak most jött Erdélybe, — felszólítván, hogy papi tekintélyénél s az oláh népre való nagy befolyásánál fogva bírja rá a népet az engedelmességre. Neki csakugyan sikerült is visszatartani a felzúgott csapatokat a bosszúló kihágásoktól, illetőleg várakozásra bírni mindaddig, míg pörök el fog dőlni. Varga Katalin ekkor újra megjelent a hegyek között s a kedélyek izgatottsága megint nőni kezdett. Ekkor a buzgó vikárius bizva a népre való nagy befolyásában merész tervet szőtt, melyet ügyességgel készített elő s bátorissággal vitt keresztül.

Sterca Siutului „O lacrima feribinte“ című könyvében ide vonatkozóan ezeket írja: „Égpen ebben az időben íjesztő híre terjedt el az egész országban, hogy a havasok között Hora lázadásának második kiadása készül és pedig ezuttal egy Varga Katalin nevű nő közreműködésével, kirol a magyarok azt tartották, hogy magyar s viszont a havasi oláhok, kik közönségesen csak „doamna noastra“-nak nevezték, saját szavai után oláhnak.... Valóban ha a feldühödött nép megfogja akkor Siagunát, nagy botrány történik. Valószínűen úgy jár, mint Drágos 1849-ben Abrudbányán. A nép mely 1848-ban szabad lett, megőrizte asszonyának édes emlékezeit, valamint elfogójának is — de az ellenkezőt.“

„Nehéz feladat volt ez nekem nézve; sok gondot és aggodalmat okozott rámm — szokta mondogatni Siaguna — ha valaki előhozta a Varga Katalin esetét s aztán így folytatta: „Sokat írtak s beszéltek erről idáig s meg lehet, még többet fognak írni és beszélni a jövőben, de lelkiismeretem nyugodt, hogy én ezt meg tudtam oldani mindenki meglepésére. Meg vagyok róla győződve, hogy én, mint pap, oláh és hazafi, nem tehettem másként, mert véleményem szerint, ha nem nyulok ehhez az eszközhez ebben a nagyfontosságú ügyben, bizonyára katasztrófa fog következni, sőt meglehet, a legszörnyűbb és a legszenvedélyesebb lázadás havasi néptől — s az nem lehetetlen — az egész oláh nemzet részéről. Halálak lehetünk, hogy az Isten ettől megőrizte.“

De hát miért örvend Siaguna és vele együtt a legtöbb oláh író, hogy Varga Katalin oly módon fogatott el, hogy elfogatásának szomorú és véres következményei nem

lettek? Nehogy valaki azzal vádoljon, hogy a tényekbe oly czélzatokat akarok beleamagarázni, melyek a valóságban e tényektől messze estek s a melyek csupán álláspontomnak konzekvenenciái, újra Popeat beszéltetem, hiszen töle csak nem lehet megtagadni, hogy eléggé illetékes tolmácsolója az oláh álláspontnak és felfogásnak.

„Ha Siaguna nem folyamodik ez eszközhez, okvetlenül következik egy második katonai vagy karhatalmi kiszállítás a havasok közé, melynek szomorú következményeit elgondolhatja mindenki, a ki hallott vagy olvasott az első kegyetlen katonai brachiumról.... Aztán még van egy figyelemre-méltó körülmény, melyet tekinteten kívül nem hagyhatunk. Mert íme, a Varga Katalin-féle eset után mindjárt következett az 1848-iki szörnyű polgárháború. Kérdem: mit csináltak volna a havasi oláhok, különösen a móczok és általában az oláhok, ha a mondott időben az előbbieket (t. i. a móczokat) egy új katonai végrehajtás, egy új katasztrófa éri, következményeire nézve borzasztóbb, mint az első volt. Vajjon lett volna-e ez esetben a móczoknak kedvük és bátorsságuk felkelni, a mozgalom élére állani és Janku-nak őket felhívni a harczra? S ha a móczok nem mozdulnak, vajjon Gyulafehérvárt nem foglalták volna-e el a felkelők és történt volna-e több olyan dolog, mely csak a móczok felkelésével való szoros kapcsolatban történhetett meg csupán?“

Azt hiszem, világosan rámutattam az 1848/9-ki román lázadás két fő mozgató elemére a román ifjúságra és a móczságra. Kifejtettem e két tényező fejlődésének minden előzményét és körülményeit; rámutattam az egyházzal egybeforrott iskolára és a jobbágy rendszerre; azaz a románság kulturai és social oeconomic helyzetére, mint az egész forradalmi czélzatu román nemzetiségi mozgalom kettős mozgágyára. Nem tagadhatni azonban azt sem, hogy az 1848/9-ki román lázadásra más külső, a nemzeti érzülettel kapcsolatban nem álló tényezők is voltak hatással; így például a bécsi reakció, melynek keze 1690 óta belenyúl a román nemzetiségi mozgalom minden egyes fázisába; de az is bizonyos, hogy ez egymágra nem lett volna elégséges semminek elérésére, ha e kettős tényező által a talaj számára elő nem lett volna készítve. A kik irodalmunkban a románság 1848/9 ki lázadásával foglalkoztak, csak e külső tényezőt vették számba, a mélyben fekvőket, a román nemzetiségi eszme fejlődési fázisainak nem ismerése miatt nem vették figyelembe s így aztán nem csoda, ha e mozgalmakat teljesen félreismerve, helytelen és ferde világításba helyezték.

Hogy tényleg ebben a véres és szomorú emlékeztető mozgalomban az osztrák-reakciónak is volt szerepe, azt a román írók közül is ismerik a szélesebb látókörűek és a higgadtabbak, de ezek egyuttal erőlyesen is hangoztatják annak kétségbevonhatatlan nemzetiségi jellegét is. Balcescu Miklós, kirol e tanulmány folyamán még többször lesz szó, 1851-ben Párisban romániai száműzött társaival megünnepelte az 1848-iki május 15-ét, mint a balázsfalvi román gyűlés évfordulóját. Ez alkalommal barátai megbízásából e nap emlékeztetőül beszédet tartott, jellemezvén román nemzetiségi szempontból az 1848/9 erdélyi román mozgalmakat.

„Sok és súlyos vádat emeltek — mondja Balcescu e beszédében — az erdélyi románok e forradalma ellen. A bosszúállás vad furiajához hasonlították a mely a romok és a holtak siraon fölyött áll, borzalmat keltsen, vértől habzó szájjal s egyik kezében városokat felgyújtó faklyát tart, a másikban pedig szörnyű és kegyetlen pallost, melylyel elpusztítja a földszíneről az ellenfélnék még magráit is. Ez az íjesztő kép igaz. Az erdélyi forradalma szörnyű, kegyetlen és sok büntetésre méltó kihágástól beszenyezett volt, de védelmére felhozhatjuk, hogy mindezek a kihágások csupán végzetes következményei voltak egy tíz százados szenvedéstől élesített és szitott gyűlöletnek....

Azt is mondották, hogy a románok felkelésében nem volt semmi nemzeti vonás, még csak nemzeti zászlajuk sem volt, mint a horvátoknak és a szerbeknek, hanem szakadatlanul az osztrák zászlók alatt küzdöttek. Felkelésük hasonlított a rabzsolgáshoz, ki ura parancsára és urától félve kél fel, nem pedig a szabád emberekéhez, kik a szabadságról küzdenek. Igaz, én magam is láttam — azom a szegény pirjától égett, — hogy a románok a szabadságról a legelvadaltabb, a legszörnyűbb és a legpiszkosabb zsarnokság zászló, alatt küzdöttek. Igaz, hogy az oláhok engedték magokat megcsaltni az osztrákoktól, a kik kizsákmányolták áldozatkészességüket és hősiességüket.

Nem igaz azonban hogy a románokat ebben a szörnyű háboruban ne hatotta volna át és ne lelkesítette volna a nemzeti érzület és a szabadság szeretete. Én magam is láttam azokat a szörnyű móczokat, kiket a magyar vitézek ijedelme úgy írt le előttem, mint holmi vadállatokat, a melyek előjönnek a hegy-odukból, hogy öljenek és ragadozzanak. Igenis láttam őket feldühödvé s ellenségeiket fanatikusn gyűlölvé; de találtam bennök egye-

síve sok emberies, nemes és magasztos érzést is. S ebben az időben, mikor szívem szerte volt zúzuva, látván mindenütt a oláh nemzetet idegen ellenségeitől letiporva és szorongatva boldog lettem, mikor ez óriási hegyetőkön, a felhők között tüzes, hatalmas oláh életre és oláh nemzetségre akadtam. És mi csoda fanatikus lelkesedéssel üdvözöltek mind a parasztok, mikor elmondottam: azért jövők, hogy hozzák üdvözületet csodálatos vítétségükért és kívánják szerencsét küzdelmeikhez testvéreik részéről, kik a Zarában laknak. Micsoda mély hallgatással fogtak körül és figyeltek rám, mikor a román nemzet erejéről, számáról és elterjedéséről beszéltem a földön, melyet az isten nekik adott és arról a nagyságról, mely rájuk a jövőben vár.... Az asszonyok sem maradtak el sem bátorságra, sem nemzeti érzületre nézve.

A hegyek csúcsairól a kötőmegek záporát zúdították alá, melyek meggyerítették az ellenség zászlóaljai. Dalaik sem voltak többé, mint előbb a fájdalom és az öröm énekei, hanem hazafiasággal és nemzeti érzülettel telt dalok. Hallottam Abrudbánya romjai között egy ifjú, magas természetű szép havasi leányt édes és fájó dalt énekelni. Egy ifjú, boldog oláh leányról énekelte, kit Flóranak hívtak s ki azért volt boldog és szerencsés, mert oláh leány és itáliai eredetű volt; boldog mert nem tud magyarul; anyja sem tudott egy szót sem! boldog volt, mert csak azt szerette, a mi oláh és esküdt tette, hogy sohasem fog magyarul szeretni míg csak a földön egy oláh lesz. Ez az érzéstől megittasult dal, ez a fehér és piros arcu szép lány s Abrudbánya megörzött s kormos romjai, a melyek engem körülvettek a magyar sírok dombjai, melyeket magam mellett láttam, mely hatást tettek rám. Mintha egy csodás látvány állott volna előttem; mintha az oláh nemzetség gonussza állott volna az idegen ellenség sírdombja felett énekelve a feltámadás dalát.

Sok költsézet van a leírás utolsó részében bonyára, de ne feledjük, hogy a költsézzel az igazság, mikor az érzelmek világáról van szó, nem szokott valami távol feküdni. Az 1848/9-ki oláh mozgalmak, legérdekesebb alakja Janku Ábrahám volt, a havasok királya, a móczok vezére és Horá-nak oldalági rokona.

Szereplését és egyéni jellemét, nem lehet sem megérteni sem elemezni, ha kizártunk tekintjük, hogy a havasi oláhok lelki-lelté az volt hatva mélyen gyökerező erős nemzeti érzülettel. Jankunok élettörténete világos bizonyítéka, hogy ő komolyan hitt abban, a miért fegyvert fogott, hogy őt nem önző cselök vezették, hanem magasztos, bár téves következményeiben veszedelmes nemzeti álmok. Ha a móczokban oláh nemzeti érzés nem lett volna, Janku rájuk oly megbízható hatást sohasem gyakorolhatott volna. Azt se feledjük, mikor arról a kölcsönhatásról van szó, mely Janku és az oláh forradalmi mozgalmak között volt, hogy ő is ott szívt a kolozsvári oláh ifjuság önképző-körének. Az ő lelke is ott szívt magába a oláh nemzeti szellemet, a hol a Barnuti hatása alatt álló egész ifjabb oláh intelligencia.

Székely vasutak.

A képviselőház tegnapi ülésén a székely-vasutak kérdése is napirenden volt:

Neményi Ambrus előadó hosszabb indoklás mellett ajánlja a székely-vasutak kiépítéséről szóló törvényjavaslatot elfogadásra.

Szederkényi Nándor a székely-vasutakról szóló törvényjavaslatot indoklással kívánja megszavazni. Helyesli, hogy az állam, oly helyeken, hol a magánvállalkozás lehetetlen s képtelen, mint a székely földön is, saját kezébe veszi az építés gondját. De felhívja a figyelmet, hogy itt az országban, a

felvidéki részeken is vannak ily helyek. Így az egri szárnyvasut, a bánréve-nádasdával mintegy szembe néz, s várja az összeköttetést. Már 1863-ban kifejezte a képviselőház, hogy az egernádasdi összeköttetés csak idő kérdése. Most kiépült az eger-debreceeni alföldi összeköttetés s így a felföldi kiegészítés elodázhatatlan, mert akkor, ha még a dóbina-poprádi irány is kiépült, a galiciái s odesbergi vonalakról, nyilegyeneseségu vasut fog a felvidékről lefutni egyenesen Debreczenbe, az Alföld-szívébe.

A Felföld vasa, köve, fája, mesze, kőszene a legolcsóbban jut oda s az alföldi ipar fejlesztésének tápja lesz. Ez egy nagyfotosságu országos érdek. Eger és Nádas közötti felvidék egy egész közléstépel, mint a kutató-sok igazolják. A közsén áruinak leszállítására is nagy befolyással lesz ez összeköttetés. De az építés nehéz és drága, óhajta, hogy itt is érvényesüljön az elv, hogy a szokottnál nagyobb támogatásban részesítse az állam. Igazságot kér szót s kéri ez irányban is a kormány figyelmét. (Helyeslés.)

Apáthy Péter eseteli az erdélyországi rossz közlekedési viszonyokat és az ezekből származó hátrányokat, kéri a minisztert, vegye pártfogásába a küküllővölgyi vasutat.

Dániel Ernő kereskedelmi miniszter a hozzá intézett kérdésekre akar felelni. Szederkényinek azt válaszolja, hogy súlyt helyez a vasutépítésre, s azért az eger-bánrévi vasut építését is elő fogja segíteni, de a módozatokra nem nyilatkozhatik. Hasonló nyilatkozatot tesz Apáthy Péter kérelmére is.

A javaslatot a Ház általánosságban és részleteiben elfogadja.

Egy százsz tanító letartóztatása.

Kőhalom, márcz. 13.

Kis városunk lakói tulnyomóan szászok, s hol a magyarságot csak a hivatali személyzet s az áll. iskola tanító testülete képviseli, ez ideig a békés egyetértés, a testvériség ott-hona volt. Itt, hol a megelőző években még a márczius 15-ki ünnepélyen is lehetett egy-egy szász polgárt látni, s hol a magyart, sa magyart a szász kölcsönösen tisztelte, becsülte, most a gyűlölség kezd feldülni fejét. S miért? Mert akadt egy ember, (egy százsz tanító) kinek iskolai teendőin kívül úgy látszik, nincs egyéb foglalatossága, mint álmadozni a felől, s hirdetni azt, hogy e haza törvényeit nem kell tiszteletben tartani, mert e törvényeket az általa gyűlölő magyarok hozták!

Ez az ember, kit elég szerencsétlenek vagyunk honfirtásunknak nevezni, ez, ki theologus léteire úgy látszik nem tanult a békéségről és szeretetről, — ez, kinek hasonló esetért Beszterczéről is távoznia kellett, most ide jön, hogy az ott megkezdett munkát folytassa, s békés itthonunkat felforgassa!!

F. évi január 20-án a helybeli „Bürger-Verein“, melynek talán még hatóságilag megerősített alapszabályai sincsenek, — gyűlést tartott. E gyűlés — melyen véletlenül egy százszul keveset értó magyar ember is jelen volt — csendesen és rendben folyt le egész addig, míg Kramer Alvin evang. luth. tanító szabadságot kért az előzők Kasper Mihály volt orsz. képviselőtől, hogy egy közhasznu felolvasást tartson, s melyben — állítólag — beszámolni akart a brassói újszázoknak (u. n. zöldpárt) mult évi december havában Brassóban megtartott gyűlésén hozott határozatokról.

Mindjárt felolvasása kezdetén hevesen megtámadta a jelenlegi kormány tanügyi magyarosítás politikáját s különösen kikelt br. Bánffy kormányelnök ellen, mint a szászoknak ismert és gyűlölő ellensége ellen. A magyarról épügi, mint az oláhról úgy nyilatkozott, mint a szász nép megvetett, gyűlölő

(szerinte verachtet) ellenségeiről, amannak nemzetiségét, ennek közgazdaságát támadván meg. Kasper elnök felszólította a közhasznu felolvasót beszédjé félbenhagyására, melyre az még hevesebb kifakadásokkal válaszolt, sokaknak helyeslése közt. Erre az elnök felszólatta a gyűlést s néhány józanabb gondolkodásu egyénnel távozott s jelentést tett a történetekről a jár. szolgabírónak. Míg azonban a szolgabíró megérkezett, az egybegyűlték illetve ott maradtak — nesztét vévén — részint eltávoztak.

Pár nap mulva főispáni utasításra a jár. rás szolgabírói hivatal Kramer megidézésével az esetről jegyzőkönyvet vett fel s azt beterveztette a főispánhoz, ki úgy látszik, áttette az orszébetvárosi királyi törvényszékhez az ügyet, mivel a mult hónapban Incze Domokos vizsgálóbíró kiszállott a gyanúsított kihallgatására. (Itt megjegyzem, hogy Kramer ugy a szolgabíró által mint az ezután felvett jegyzőkönyvek aláírását megtagadta azon tudással, hogy csak német nyelven készített hiteles jegyzőkönyvi másodpéldánynak ír alá.)

A vizsgáló bíró előtt az igaztás voltát tagadta, de midőn kérték előadni a kéziratot nem tudta vagy nem akarta, mivel — állítása szerint egy besztercei ismerősének küldötte el.

Folyó hó 11-én a kir. törvényszék megkeresése folytán a járásbíróióság által házkutatás és személyi motozás tartatott Kramer néls az említett felolvasás kéziratát tényleg nem is kapták meg, (de hogy is legyen ez lehetséges csaknem másfél hónap mulva a történetek után.) De találtak politikai tartalmu nyomtatványokat és gyors-írással teleírt lapokat, mely utóbbiaknak felolvasását megtagadta, azt mondván — „azok egyházi beszédek!“ (?)

A házkutatás napján este udvariasan áthívták a járásbíróiósághoz s tudtára adták, hogy le van tartóztatva. A letartóztatás oka, mint mondják — az, hogy a házkutatás alkalmával Kramer által megnevezett dr. Kelp Gusztáv besztercei ügyvédnél az incriminált kézirat megkerítése végett eszközözendő házkutatás eredménye gyanúsított által meg ne hiusíttassék.

Delután Brassóból ájtött dr. Luroz Károly ügyvéd, az ottani „zöld párt“ tagja, Kramer ügyvédje, s míg az a letartóztatás okait tudakolta a járásbírótól, az alatt megjött a szabadon bocsátásról szóló sürgöny. Tehát az ítélet még most sincs kimondva, s hogy az milyen lesz a közoktatási kormány meghátrálása után — gondolni lehet.

Delelőtt, míg Kramer fogva volt, a szászok felháborodva jártak ide-oda, szidták a magyart, s az olyan törvényt, mely őket egyetlen okos emberüktől megfosztja. Gyűléseztek a piacon, vendéglőkben s utcákon, tanácskoztak, hogy miképen szabadíthatnák ki. — És akadt olyan hős is, a ki azt indítványozta, hogy hozzák ki erőszakkal, de erre még az indítványozó sem vállalkozott. Volt azonban olyan is, a ki midőn gyűlésbe hívták, úgy felelt, hogy a tanító végezze iskolai dolgait s ne elegyedjék politikába.

A kedélyek nagyon izgatottak s nem is csillapodnak le addig, míg a saját bőrükben nem férő urfiskát más vidékre át nem pakolják.

Ha mármost a történetek után felemlitem azt, hogy nevezett Kramer és üdvéde mint az ő megszabadítója ugyan azon helyiségben, melyben az inkriminált nemzetiség ellen igazgató beszédet tartotta, mintegy 300 helybeli és vidéki szász polgar által ünnepeltetett a nélkül, hogy a rendőri hatóság ezen tüntetéssel szemben a szükséges intézkedéseket megtette volna, s ha felemlitem továbbá azt hogy a márkvásári százsz tanító beiktatása azelőtt néhány héttel a lovas banderium kétfejt sasokkal díszítette lovait s a községi jegyző vezetése alatt így fogadta a tanítót a homoródi állomáson; úgy hiszem elég szomorú

képe ez a szászokat dédelgető vármegyei kormányzatunknak.

ÁRKOSY.

A székely föld népe, kincsei, ipara és kereskedelme.

A székelyföld kincseinek ismeretése.

(Folytatás.)

Minden dolognak a b. e.-je van. Csak az a dolog oldható meg sikeresen, csak az a munka vezet diadalra, a melyeknek megtalálták a betűt s követik ezeknek a sorrendjét. A Berzenczey Pista lakatához egy milio s néhány százezer eshetőség szükséges, hogy kitudja nyitni olyan ember, a ki nem ismeri azt a jelt, a melyre az be van állítva. A kinyitás hele kerülne egy emberéletbe, még akkor is, ha az ki lenne nyújtva a budapesti főpolgármester óhajta szerint „az emberi kor legvégső határáig.“

A székely föld kincseinek forgalomba hozatalára, iparának, kereskedelmének tetemes fokozására a székelyföld s ezek fűrdőire külföldi látogatók vonzására, szóval az idegen forgalom emelésére, a melyek nyomán gyárak és ipar vállalatok keletkeznek, meg kell találni a helyes kiindulási pontot.

Ez a dolognak az a b. czéje. A kiindulási pont áll annak megállapításából hogy mit akarunk, mily erők és mily eszközök nyerhetők meg és vehetők alkalmazásba a kérdés sikeres megoldásánál?

Engedjék meg, hogy egy mozgalomról tegyek röviden említést, mely uttorője volt ennek a kérdésnek és mely a kezdeményező munkálatok terén meglehetősen eredményt mutatott fel.

A kolozsvári Athletikai Club megalakítására 1883-ban összegyűlt Kolozsvárt egy csomó fiatalok. Fiatal tanárok, hivatalnokok, egyetemi hallgatók tömörültek abból a czélból, hogy izzék a testedző sportot, rendezzönek sürti kirándulásokat és versenyeket. A kirándulásokra kiváló súlyt fektettek azért, mert így nemcsak a testet edzik, hanem a kirándulók ismereteit is gyarapítják. Eleven mozgalom, pezsgő élet nyilvánult e működésben a fiataloknál.

Dr. Felméri Lajos, Kővári Mihály, dr. Baintner Hugó volt a vezetője a mozgalomnak kezdetben, a következő évben azonban a sport-élet terén egy európai tekintélyvel bíró főurat nyertek meg: báró Jósika Lajost, az aranygyapjas-rend lovagját.

Ebben a testületben nagy összetartás, hatalmas munka kedv, fiatal és merész vállalkozási szellem uralkodott.

A tornavivoda udvarán és kertjében mindennap tartottak gyakorlatokat. Ezek végzetével megbeszélék a kirándulások s a tervbe veendő versenyek részleteit.

Nagy segítségére volt a mozgalomnak egy a fővárosban akkor keletkezett organum, mely a testedző sportot szolgálta, s mely a „Hercules“ czimen a Porzolt Kálmán szerkesztésében jelent meg.

Ennek a lapnak 1/4 részét hétről-hétre erdélyi dolgokkal töltötték meg a kolozsvári athleták. Rendes irodalmi kört szerveztek, melynek feje volt dr. Felméri, tagjai voltak:

kivágott derékka, mely tökéletes vállait és hattyn nyakát látni engedte.

Helén lassabban jött a szobába, mint rendesen, arcát és nyakát hirtelen róza pir borította el, a mint azon hely felé közeledett, hol a két testvér állott.

— Helén, engedj, hogy a másik fiamat bemutassam, — kezdé lady Belfield.

— Már jó barátok vagyunk — mondá Valentin. Nemde Helén?

Oly könnyedén szólította a keresztnévén, mint a kinek joga van ahhoz.

— És remélem, hogy jövőben sokkal többek lesztek, mint barátok — testvérek lesztek mondá az anyja.

— E kedves kívánságra Áment mondok — válaszolá Valentin. Jöjjön anyám, ma este az én előjogom magát az ebédhez vezetni — mondá, a mint a kulcsár az ebédet jelentette — és csudálkozóba fogom ejteni magát, hogy egy olyan ember, a ki Montecarloban kutyaválcokon tengődött, milyen pusztítást tud csinálni a mi régi módi ételeinkben, az elkerülhetetlen ürt és fácsán sültékben.

Bementek az ebédőbe és a szoba derültebbnek látszott a negyedik személy jelenléte által. Az utóbbi időben szelid unalom jelölte a hármas ebédekét.

Lady Belfield jökeadvü volt, fiatalabbik szülöttjének a visszatérte felvillanyozta. És Valentin kifogyhatatlanul tal a beszédben, beszélt magáról és a kalandjairól, jó és rossz szerencséről, azokról a férfiakról, kikkel találkozott és azon asszonyokról, kikkel léhaszkodott.

Helén szokatlanul hallgatag volt, mint ha ez a tuláradó vídamság nyommasztóban hatott volna rá.

Valentinnek igaza volt a feltervésében. Helén egy szót sem mondott Adriánnak; sem

Kuszkó István, Albert Károly, Illing Sándor, Borbély György, Baintner Hugó, Antal András és mások. Ez a társaság a kirándulások rendjét is kezdte formába önteni azáltal, hogy a tagokat felhívta, hogy kirándulásaikon észlelt tapasztalataikról esetről-esetre írásban számélnak be.

(Folyt. köv.)

KUSZKÓ ISTVÁN.

Tisztaság!

Annnyira meghatott Salamon Antal tanácsos ur kétfelyonásos tisztogatása az „Ellenzék“-ben, hogy elismerésem nyilvánosság előtt kell kijelentem. Ezentul már nyugodtan fogom szidni a port s kertülni a piszkot, mert látom, hogy Kolozsvárt mindennek ugy muszáj lenni, a hogy éppen most van, mivel 17.000 frt nem pénz, Salamon tanácsos ur pedig ujabb pótdadót nem szándékozik ki-róni.

Ez utóbbi igazi öröm nekem, a ki magam is adót fizetek, mert hallomásból ugy tudtam, hogy Salamon tanácsos a városi pótdadók atyja. Azt is be kell vallanom, hogy az irigység gerjedez bennem, látva azt az igazi törökös önmegadást, a mit a t. ur tanusit a változhatatlannal szemben. De már azt a várost nem irigylem, a melyiknek ilyen szóno-kias, szinte mondhathnám poétikus kedélyü tanácsosa tud lenni annyi piszk között, a mennyi Kolozsvár utczáin ázik, fázik s párolog.

Nekem más fajta tanácsosok kellene. Olyanok, a kik azt mondják a polgármestereknek: uram, ne túrjuk ezt az állapotot, ezt a sok korholást, jer, vessük össze a vállunkat és seperjük ezt a várost, azaz, hogy csináljunk rendet. Kérlek, te add ki a rendeletet, vagy adasd ki a főkapitányoddal, s álljunk utánna mindannyian csak most, ugy próbából, a tavaszi három hónap alatt.

Látod polgármesterem, mi itt a baj? Az, hogy a rendeleteket senki sem hajtja végre. Ezek a Hausherrek mindig panaszkodnak, s ők megengedik, hogy a cselédek ki-öntsék a murkot, csontot s a többi. Jöjj, fogjuk el a hibás cselédet, ezítáltassuk a főkapitány elébe, ugy a mint történt a télen a hó dolgában. Ha nem sikerül, fogjuk elé a Hausherreket, s így tovább.

Szó a mi szó t. ur. Nem az a baj, hogy 17.000 frt nem pénz, hanem az, hogy nincs rend, az hogy mindenki szemetez, de senki sem takarít. Az, hogy a rendetlenkedőnek senki sem hordja utána a zsindelet, mert hát azzal a „kivételes sok hóval“ ne tessék takarítani!

Már én a mondó vagyok, hogy a ki tiszta városban akar lakni, az járjon abba, hogy legyen tiszta, s ezért járjon elől a tanács, s ne nyomdafestékekkel, hanem komoly munkával védelmezze magát.

Majd meglátja a t. tanács, hogy ha dolga után lát, ugy a mint kell, nem lesz szükség a kövarghíd, a vashíd, az istállók s a csatornázás alkotását emlegetni, sőt még a pótdadó emeléssel fenyegetőzni sem, s még a 17.000 forint is elég pénz lesz!

— ter.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1895. Márczius 14.

A harc után.

Add meg magad: dörgött a sors.

S merészen visszavágtam:

Nem én! S kivívtam életemet

Egy vakmerő csatában.

Elhultak legszebb zászlaim:

Az ifjuság, az álmok,

Diadalomnak mezején

Bútól leverve járok.

Jobb, jobb lett volna, érzem én,

Elesni zászlaimmal,

Mint örök harcban élni most

Kivívtam napjaimmal.

Jékey Aladár.

Hasonló és nem hasonló.

REGÉNY.

M. E. Braddontól.

Két kötetben.

Fordította: Amica.

Első kötet.

VIII.

Egy gentleman sem cselekedett volna így.

(Folytatás.)

(27.)

Kiment a folyósóra a testvérét elfogadni a ki alig birt magával örömben, hogy ötlet láthatta.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi

Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, márczius 14.

— **Nem jön Bánffy Dezső.** A napokban azt írtuk, hogy Bánffy Dezső báró miniszterelnök e hét végén lejön Kolozsvára, hogy mint legidősebb főgondnok az erd. ref. egyház kerületi közgyűlésén elnököljön. Mint most illetékes forrásból értesülünk, a miniszterelnök fontos teendői miatt egy napra sem távozhatik el Budapestről s így a reformátusok közgyűlésén az idén Bethlen Gábor gróf. fog elnökölni.

— **Polgártársak!** Egy félésszázaddal ezelőtt öntudatára ébredt nemzetünk felkeltésére rabbillencet vert az önkényes hatalom zsarnoki keze, de a szabadság titáni ereje szétbört a láncokat s a féltisteneket szülő korfiat újra felépítették Magyarországot 300 éven át sárba tiport függetlenségének szent oltárát. Ki a multat nem feleli, az a múltot az életre, ünnepeljük meg tehát a szellemi feltámadás dicső emlékeztető! A Ferencz-József tud. egyetem ifjúsága 1848. márcz. 15. évfordulóját alkalmából, a város Főterén, d. u. 5 órákor emlékünnepélyt rendez. Program: D. u. 1/5 órákor gyűlékezés az egyetem előtti téren. A Főterén: 1. „Talpra magyar” szavalja: Tóth György, joghallgató. 2. Alkalmi beszéd, tartja: Szántó Károly, tanárjelölt. 3. Árpád siri álma, szavalja Szabó Ernő, joghallgató. Az egyes pontok között a polgári dalkör fog hazafias dalokat énekelni. Kezdetén és végül zene. Polgártársak! ünnepeljenek velünk!

Felhívás Kolozsvár nagy közönségéhez!

A nemzeti újjászületés magasztos ünnepének előestéjén állunk. A feltámadás ragyogó glóriája övezte az ősök homlokát, midőn a szabadságot hosszas almból felírva, annak szabályaiban vérezték el, mint honfiak. A ragyogó nap első fénysugarának támadtát ünnepli az egyetemi polgárság!

Felcsólitunk minden egyesületet, minden társulatot, a testvériség első napjának megünneplésében való részvételre. Felhívjuk Kolozsvár ifjúságát, hogy szíve melegével, lelkesedése hevével tegye magáévá azt, a mi a honnak oly dicső fiait nevelt: a szabadság érzetének ápolását. Kolozsvár honleányai legyenek előttek példa az 1848-ki nők szent ténye, kik Budavárbán a szent ügyért versenyt dolgoztanak.

Lelkesedéstől erőt, pártfogásoktól bizalmat nyerünk egy új ezredév harcát megküzdeni.

Részvételeket várjuk abban, hol a honnak szellemetkre szüksége van.

Az egyetemi ifjúság.

— **A márcz 15-iki ünnepélyeket** rendező bizottság az idén nem rendez márczius 15-én hivatalos társas vacsorát, hanem holnap este 8 órákor Nagy Gábor földszinti éttermében gyűl össze vacsorára, a melyen minden hazafias polgár megjelenhetik s ki-kitetszése szerint vacsorálhat. A 48-as honvédek testületileg fognak résztvenni a vacsorán.

— **Márczius idusa.** A holnapi nagy nemzeti ünnepre nagyban készülődik Kolozsvár város hazafias közönsége. Az egyetemi ifjúság és a főtanodák ünnepélyei mind előtt lesznek, hogy délután mindenki résztvehessen a Vigadóban tartandó fényes ünnepen. Este az iparos ifjak tartanak felolvasással és szavallatokkal egybekötött ünnepélyt.

— **Az Itthon javára.** Az „Erdélyrészi Magyar Jelzőloghitelbank” igazgatósága az „Itthon” írók és hírlapírók köre javára 50 fnt adományt szavazott meg, s azt az elnökséghez beküldötte.

— **A kolozsvári ev. ref. kollegium ifjúsága** az 1895. márcz. 15-én d. e. 9 órákor tartandó ünnepélyre az érdeklődő közönséget szívesen látja. A műsor a következő: 1. Hymnus. Éneklő az ifj. énekkar. 2. „Nemzeti dal.” Szavalja Konecz Gy. VII. o. 3. Emlékbeszéd. Tartja Máthé Sámuel VIII. o. 4. Kisdalok. Előadja az ifj. zenekar. 5. A szabadság mártírjaihoz” írta és szavalja: Ditrői Nándor VIII. o. 6. Hunyadi induló. Előadja az ifj. zenekar.

— **Szoba tűz volt tegnap délután** Kolozsvárt Kisbuzs-utca 4. sz. a. özv. Temesvári Miklósné házánál. — Délután 3 óra 50 perczkor a tűzörzslő kigyulladt és eloltotta a tüzet. A kár jelentéktelen volt. A tűz épen akkor merült fel, a mikor szegény Krasznainé a szomszéd házból temeték.

— **A könyörület nevében.** Bálint Lajos részére ma a következő adományokat vettük: Végh Bertalan és neje 2 fnt, Dr. Ákonecz János, választói nagy birtokos 3 fnt. A ma begyűltösszeg 5 fnt az előbbi kimutatáshoz adva, eddigi gyűjtésünk **180 fnt 10 kr.**

— **Az orvostanhallgatók** önképző és segítő-egylete f. év márcz. hó 16-án szombaton délután 6 órákor az egyetemi hivatalos helyiségében közgyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívhatók. Ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, a gyűlés márczius hó 17-én vasárnap d. e. 10 órákor, a

kintet nélkül a tagok számára megtartatik. Tárgysorozat: Jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése. Titkár előterjesztése a szigorlati kölesőnkre vonatkozólag. Indítványok. Reich János elnök, Konrádi Dániel titkár.

— **A keleti utazás** hánt mind nagyobb az érdeklődés a közönség részéről. Propper János, az utazás tervezője és vezetője, a miniszteriumnál megtette mindazon lépéseket, melyek szükségesek arra, hogy az egyes külföldi konzulátusok által a társaság mindehadd a legjobb fogadtatásban részesüljön. Az indulás Budapestről április 6-án este 7 órákor lesz. Az utazásban való részvételre még mindig lehet jelentkezni. Lapunk szívesen szolgál mindennemű felvilágosítással.

— **Krasznainé temetése.** Krasznainé, a kolozsvári nemzeti színház művésznőjét tegnap kísérték a közönség nagy részével mellette az örök nyugalom helyére. Régen nem nyilvánult a közönség részvételre imponansabb alakban, mint Krasznainé temetése alkalmából. Látszik, hogy a művésznőt mennyien szerették és mennyien becsülték. Délután 3 órákor már nagy közönség lepte el a Buzs-utczát, hol a boldogult lakása volt s a hol Szász Gerő ev. ref. esperes mondott megható imát és beszédet a halott felett. Az egyházi szertartást megelőzőleg és aztán a színházi énekkar adott elő gyászdalokat és ezután a menet megindult a nemzeti színház felé.

Mire a halottas kocsi a színház eleibe ért, ott már minden talpalatnyi hely el volt foglalva, sokan ottvártak a művésznő elbucsztatását az intézettől. Mikor a koporsót vivő gyászkocsi megérkezett: Szentgyörgyi István lépett a gyászleppellel bevont emelvényre és a következőket mondta:

Mély gyászba borult a színművészet oltára; mert egy áldozójának életvilága aludt ki.

Mély gyászba borult a templom, mert egy igazi hívének szíve dobogni megszűnt.

Az égi fény visszakövetelte sugarát egy választottja lelkétől, kire jó kedvében egykor pazarul árasztá.

Az élet lángja kialuva, az oltári szolgálat bevégezve, a szépért, nemesért lángolva égő szív kihűlve, a művészet istenének dicső énekét zengő ajk örökre néma lett!

A magyar Thalia mely gyászba öltözött, mert oltárának egy hű papnőjét, a magyar színművészet egy büszkeségét, egy kimagasló alkotó tehetségét veszíté el.

Mély és nagy a mi gyászunk, mert azok sorából vesztettünk egyet, kire büszke önértelmet mondhatjuk ime ez a miénk!

Vértünkbeli valók, szívők, lelkük, egy a mieinkkel, vértüknek minden látketése, szívők minden dobbanása, lelkők minden gondolata, ragyogó tehetségők, művészi erejük minden alkotása a miénk!

Kit elvesztettünk egy vala ezek közül! Ki egyszer látta, megszerette.

Ki nem látta, látni óhajtott.

Ki egyszer, valódi művészi alkotásait élvezte, lelkébe véste azokat, s míg él el nem feleli.

Az „Elvégeztetett” szó elhangzott, s a mi jó Krasznainé, a mi büszkeségünk, a magyar színművészet disze, a szeretve tisztelt művésznő, a kedves felejtethetetlen pályatárs nincs többé!

Te, ki abból a 72 évből, melylyel a mennyi irtalmasság megajándékozott, több mint egy félésszáz munkáját szentelted a röggös pályának, kinek diesteljes pályafutásáról az elismerés babérjai tesznek tanubizonyítást. Kinek szellemed még az utóbbi táborából visszamaradt; de a haladó korral mindig lépést tartó égi fény vala. Ki magad valál egy iskola, itt hagyta tehát örökre minket.

Emléked híven megőrizzük, felejtethetetlen édes Miénk!

Igen mindig az voltál!

Mint költőnk mondja:

Mert bár művésznő a széles világ hazája Ő élni úgy akart, sirját hogy itt találja. És élni úgy akart, hogy majdha földre szállott, Kolozsvár hintse rá a rozsmaring virágot.

E beszéd elhangzása után a színházi énekkar ismét gyászdalot adott elő, mire a menet megindult a köztemető felé. A nagy és előkelő közönség között ott volt gr. Beldi Ákos főispán, Szász Domokos ref. püspök és még igen sokan a városi notabilitások közül. A boldogult művésznő pályatársai testületileg követték a koporsót. Mikor a köztemetőbe a tetemet sirba eresztették: Ditrői Mór, a nemzeti színház igazgatója tartott egy igen szép és a könynyekig megható búcsuszedet.

Ezután a boldogult óhaja szerint sirjába dobták azt a koszorút, melyet a kolozsvári közönségtől kapott 50 éves jubileuma alkalmából. Büszke volt arra a koszorura, mellyel az ő kedvelt közönsége művészi érdemeit jutalmazta és éppen ezért nem is akart attól megválni.

Ezután meg egyszer utóljára felharsant az énekkar gyászdala; a hantok dobogva hulltak a koporsóra és a jeles művésznő hült tetemeit, magába fogadta az anya föld. Legyen csendes pihenése és legyen áldott emlékezte.

— **A kolozsvári unitárius főiskola története.** Arról értesülünk, hogy Beneczedi Gergely főiskolai tanár, ki korábban arra kapott megbízást az iskolai előjáráságtól, hogy a főiskola történetét megírja, ezen megbízatásáról közbejött családi körülmények miatt

lemondott. Az egyházi kormányzó tanács most az iskola történetének megírására Kovács Jánost, a historia professzorát bízta meg; ki bizonyára jeles munkát fog nyújtani a virágzó tanintézet részére.

— **A Keresztény Magvető.** Péterfi Dános és Kovács János gondosan szerkesztett egyházi folyóiratának ez évi első füzeté most jelent meg következő tartalommal: Vallás és művészet. Péterfi Dános. A bihari remete vallásos gondolatai. Deák Ferenc. Az Isten lelket meg ne öltet. — Egyh. beszéd. Dézsi Mihály. A hit virágai. — Imák a nők számára (IX—XI) Rödiger Géza. Unitárius történetírás és Kálvinorthodoxia. (Folytatás.) Kanyaró Ferencz. Jegyzetek a bágyoni unitárius ekklézsia multjából és jelenéből. Fodor András. Párisi levél. Charraud D. Gyöngy-mondatok. (Ujkori íróktól.) Gyűjtötte Kiss Mihály.

— **Turolla Emma** kamarénekcső hangversenye Ammermann Vilmos zongoraművész közreműködésével márcz. 16-án este tartatik meg. A műsor a következő: 1. Ária-Cavalleria Rusticana-ból (Parasztbecsület.) Mascagni-tól. Turolla Emma. 2. E-moll Sonata op. 90. Beethoven-tól. Ammermann Vilmos. 3. a) Ave-Mária Otteló-ból Verdi-től. b) Ária Mephistophelesből. Boito-tól. Turolla Emma. 4. Tarantella Venezia a Naplő-ből. Liszt-től Ammermann Vilmos. 5. Nagy ária Giocondá-ból. Ponchielli-től. Turoll Emma. A terem ajtaja minden szám megkezdése előtt bezáratik.

— **Sorsolás.** A kolozsvári jótékony nőegylet virágbazárja alkalmából a sorsolást a városi virágóban nagy érdeklődéssel tartották meg. A 300 nyereségy nyertő számait lapunk tegnapi számban nem közöltettük technikai okokból. Ezuttal közreadva, értesítjük a szerencsés nyertőket, hogy a nyereségytárgyak gr. Esterházy Jánosné urasszony bel-torda-utczai lakásán naponta d. e. 10—1-ig, délután 3-tól 6 óráig átvethetők. A kihuzott számok a következők:

1. 6877.	2. 2607.	3. 5461.	4. 360.	5. 3228.
6. 2404.	7. 1187.	8. 6322.	9. 4872.	10. 5424.
11. 2213.	12. 6503	13. 5498.	14. 3393.	15. 3240.
16. 6981.	17. 6579.	18. 4566.	19. 2127.	20. 3908.
21. 1151.	22. 3956.	23. 4753.	24. 4010.	25. 2943.
26. 450.	27. 5930.	28. 5385.	29. 3360.	30. 5632.
31. 6187.	32. 5815.	33. 6888.	34. 6087.	35. 5258.
36. 5951.	37. 3748.	38. 4271.	39. 5722.	40. 3515.
41. 3068.	42. 1644.	43. 1216.	44. 6923.	45. 2416.
46. 4646.	47. 1832.	48. 3205.	49. 2629.	50. 6756.
51. 2942.	52. 3831.	53. 4285.	54. 5363.	55. 3709.
56. 5348.	57. 846.	58. 667.	59. 2377.	60. 6955.
61. 4280.	62. 5749.	63. 4278.	64. 6915.	65. 3740.
66. 184.	67. 6516.	68. 5743.	69. 6129.	70. 6147.
71. 6589.	72. 3739.	73. 205.	74. 2379.	75. 6681.
76. 4086.	77. 4547.	78. 5161.	79. 1066.	80. 5341.
81. 2032.	82. 4297.	83. 6206.	84. 1493.	85. 1889.
86. 3933.	87. 4354.	88. 6131.	89. 5954.	90. 3591.
91. 1902.	92. 4451.	93. 6426.	94. 4830.	95. 440.
96. 1022.	97. 2392.	98. 493.	99. 2628.	100. 5066.
101. 830.	102. 5615.	103. 5799.	104. 5754.	105. 4771.
106. 1157.	107. 3342.	108. 1490.	109. 4552.	110. 6619.
111. 6610.	112. 711.	113. 1858.	114. 4603.	115. 5986.
116. 2234.	117. 4454.	118. 5005.	119. 2495.	120. 1570.
121. 645.	122. 4201.	123. 2111.	124. 2927.	125. 1022.
126. 2828.	127. 3918.	128. 6858.	129. 5501.	130. 6643.
131. 3031.	132. 418.	133. 5283.	134. 1896.	135. 5182.
136. 2524.	137. 4336.	138. 4480.	139. 5293.	140. 2422.
141. 3744.	142. 5440.	143. 6140.	144. 3598.	145. 864.
146. 6312.	147. 3268.	148. 2590.	149. 1077.	150. 6691.
151. 4783.	152. 3033.	153. 1153.	154. 2807.	155. 6144.
156. 4989.	157. 3540.	158. 3917.	159. 6520.	160. 474.
161. 3578.	162. 1024.	163. 1670.	164. 5780.	165. 4438.
166. 1679.	167. 1094.	168. 5655.	169. 2900.	170. 6112.
171. 5441.	172. 1358.	173. 1870.	174. 5978.	175. 2211.
176. 15.	177. 5513.	178. 4015.	179. 532.	180. 3643.
181. 6783.	182. 551.	183. 2737.	184. 5352.	185. 5227.
186. 4484.	187. 1972.	188. 5867.	189. 6309.	190. 5195.
191. 4622.	192. 6872.	193. 1165.	194. 4483.	195. 1041.
196. 2067.	197. 2874.	198. 869.	199. 6343.	200. 5883.
201. 3153.	202. 6539.	203. 5469.	204. 1818.	205. 5079.
206. 1036.	207. 1502.	208. 6230.	209. 5259.	210. 6275.
211. 2454.	212. 5900.	213. 2682.	214. 275.	215. 6030.
216. 2362.	217. 5248.	218. 5555.	219. 2218.	220. 3626.
221. 5093.	222. 6251.	223. 5418.	224. 5187.	225. 1513.
226. 6754.	227. 7654.	228. 1349.	229. 1940.	230. 6334.
231. 4737.	232. 3534.	233. 4219.	234. 1631.	235. 3992.
236. 2669.	237. 6797.	238. 1347.	239. 5883.	240. 3480.
241. 2897.	242. 1303.	243. 5415.	244. 3639.	245. 4101.
246. 5667.	247. 6132.	248. 3806.	249. 1643.	250. 1526.
251. 5733.	252. 3837.	253. 1372.	254. 1551.	255. 924.
256. 5778.	257. 3038.	258. 625.	259. 333.	260. 5679.
261. 234.	262. 52.	263. 6831.	264. 310.	365. 3948.
266. 6879.	267. 5300.	268. 1857.	269. 2417.	270. 390.
271. 6349.	272. 2913.	273. 2937.	274. 4587.	275. 2506.
276. 6039.	277. 5669.	278. 2762.	279. 20.	280. 5290.
281. 3363.	282. 1886.	283. 1101.	284. 4576.	285. 6097.
286. 6774.	287. 4857.	288. 5246.	289. 4416.	290. 424.
291. 5452.	292. 5489.	293. 4199.	294. 6058.	295. 2619.
296. 1854.	297. 3549.	298. 5394.	299. 4189.	300. 95.

— **Az Egyetemi Köri Estély** iránt nagy érdeklődés mutatkozik az egész városban. — Nagyban fokozni fogja az érdeket az a körülmény is, hogy a hangversenyben Triangi Elíz gróffiasasszony zongorajátékával és Kuthy Irén k. a. szavalatával fog közreműködni. — Ehez véve Heldenberg Adél k. a. ismeretes kitény zongorajátékát és Gyalui Farkasné hegedűjátékát, a melylyel fővárosi hangversenyeken is nem egyszer ért el nagy sikert kétségtelven minden egyes pont önálló művelését fog nyújtani a közönségnek.

— **Mikor lesz a torna-verseny Nagy-Váradon?** Mind budapesti levelezőnk írja, Wlassics kultuszminiszter már kitűzte a kerületi torna-versenyek napjait. Nagy-Váradon június 4-én esetleg 5-én lesz. Ez minket anynyiban érdekel, hogy az erdélyi iskolák a jelen évben. N. Váradra kell menjenek a torna-versenyre.

— **Ingyenes előadás.** Az iparos segéd-munkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság 1895. évi márcz. hó 17-én (vasárnap) d. u. 3 órákor a városház nagy termében rendezi XV. ingyenes előadását, a melyre az iparos polgártársak és segéd-munkásokat a helyi bizottság meghívja: Dr. Haller Károly elnök, Benigni Sámuel alelnök, dr. Ferenczi Zoltán alelnök, dr. Gáman József titkár. Előadást tart: Rozmanits tímót: Az ember táplálékairól és táplálkozásáról.

— **A haditengerészeti akadémiában** az 1895—96 iskolai évben megtűlt 30 ingyenes alapítványi helyre hirdet pályázatot a m. kir. honvédelmi miniszterium. Érdeklődők a pályázati kérelm b eadása s a pályázati feltételek ismertetése tárgyában részletes felvilágosítást nyerhetnek Salamon Antal városi tanácsos, katonaiügyi előadó hivatali helyiségében. (Városház 9. 10. szám.)

— **Katonai alreáliskolai alapítványokra.** hirdet pályázatot a m. kir. honvédelmi Miniszterium. Pályázni kívánóknak részletes felvilágosítást nyújt a városi Tanács katonaiügyi osztálya. (Városház 9. 10. számu hivatali helyiség)

— **Ritka tűnémeny.** Az 1895-ik év csillagászati és vallási szempontból egyaránt különös tűnémenyt mutat fel. Nagypénteken ugyanis a nap körül keringő bolygók, melyek közö földünk is tartozik, épp azt az állást fogják elfoglalni, melyben Krisztus keresztire feszítettének napján voltak. 1892. év óta ez idén történik először, hogy ez az eset ismétlődik. Helyesen mondjuk, hogy 1862. év óta, mert a keresztányi időszámítás Krisztusnak halálával és nem születésével kezdődik. A Megváltónak 33 életévét itt le kell számítani Nagypénteken, április 12-én, reggeli 4 óra 20 perczkor a hold keresztet fog a Szűz pályáját és egy óra hosszat el fogja fedni.

— **Ujítás a hadgyakorlatokról.** A közös hadügyminiszter tekintettel arra, hogy a hadgyakorlatok eddig azokra, a kik tanulmányait végzik, sok kellemelenséggel járt, értesítette a vallás- és közoktatásügyi minisztert, hogy az olyan tartalékosokat, a kik az egyetemre járnak s ezt okmányokkal igazolják, ezental csakis a nagy szűnet alatt, vagyis mikor a tanítás szűnetel, lehet behívni a hadgyakorlatokra.

— **A családirtó.** Tovttingban, London mellett — mint írják hétfőn Taylor János gipszmunkás örvényesi rohamban feleségének, hét gyermekének és végül saját magának nyakát átvágta. — Taylornak az utóbbi időben nem volt foglalkozása és e miatt melabus lett. A családból csak a 14 éves Frank menekült meg. Az ifjú azt becsülte el, hogy reggel, a mikor testvéreivel együtt még aludott, anyjának a szomszéd szobájából hallatszó zajvesztelese keltette fel. Atyja rövid idő múlva a szobába lépett s rákiáltott:

— Frank, hol vagy?

— Itt vagyok!

Apja megragadta és beretvakéssel mely vágást ejtett a nyakán. A többi gyermek erre olyan siralmasan kezdett jajgatni, hogy apja egy pillanatra kiment a szobából. De visszatért és a többi gyermeket kezdte gyilkolni. Csak a hét esztendő Florie volt hátra, a mikor Taylor térdre rogyott és nagyokat sóhajtott. Ismét talpra állott és állati dühvel rohant a kis Floriára, a kit szintén meggyilkolt. Ekkor a másik szobába ment és a fiú csak azt hallotta, hogy apja felsóhajtott: „Istenem! istenem!” A kis Frank ugy menekült meg, hogy a szoba sarkában elbújt és a mikor apja átment a másik szobába, rendőrért szaladt. Taylort haldokolva találták felesége mellett. A kórházba szállítás közben ő is meghalt.

— **A meggazdagodás titka.** Stanropolisban (Oroszország) nemrég ismert milliomos állott a bíróság előtt. Neve: Mesnjakin. A panaszos földhöz ragadt szegény paraszt, a ki neki csekély összeggel tartozott. A gonosz milliomos azonban a szegény ember váltóját 850 rubelre hamisította. A bíróság a milliomost összes polgári jogainak elvesztésére ítélte, azonkívül száműzte Tobolsk helytartóságba. A közönség az ítéletet lelkes tapsal fogadta.

Kérés.

Az Imke márczius 12. gyűlésén a jelen volt tagok előtt Radnóti Dezső ur azt a nyilatkozatot tette, hogy én egy rőpiratot adtam ki, a mely vele foglalkozik.

H I R D E T É S E K.

Sz. 5696—1895.
tan.

182. (1—1)

Hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. város tulajdonát képező, a Sétatérén lévő ugynevezett libuczgáti malom-helyiség 1895. évi április hó 1-étől kezdve egy évi időtartamra — mint lakhelyiség — nyilvános árverésen bérbe adatik.

Kikiáltási ár az eddigi évi bérösszeg: 232 frt. — A ki ezen bérleményre versenyezni óhajt, 10% bántpénzzel ellátott írásos zárt ajánlatát idel március hó 18-án d. e. 10 óráig a városi tanácshoz adja be.

A szóbeli árverés idei március hó 18-án d. e. 10 órakor fog megtartatni a városház, emelet, 6. számú szobájában.

A szerződési pontozatok hivatalos órák alatt ugyanott bár-mikor megtekinthetők.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsának 1895. évi március hó 12-én tartott üléséből.

Albach Géza,
polgármester.

Sz. 116—1895.
főisp.

183. (1—2)

Pályázati hirdetés.

A kormányzatomra bizott Udvarhelyvármegyében nyugdíjazás folytán megüresedett és választás útján betöltendő, 1491 frt 31 kr. évi fizetés és 200 frt lakbér illetményvel egybekötött fő-jegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok.

Pályázni kívánókat felhívom, hogy az 1883. évi I. t.-cz. értelmében felszerelt folyamodványaitak hozzám folyó évi ápril hó 6-án d. e. 10 óráig adják be. — Ezen határidőn túl érkező folyamodványokat tekintetbe venni nem fogok.

Sz.-Udvarhelytt, 1895. március hó 11-én.

Mikó Árpád,
főispán.

Sz. 1194—1895.

177. (3—3)

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Enyed város tanácsánál megüresedett alábbi állások betöltésére pályázat nyitattik.

a.) A nyágdíjazás folytán megüresedett pénztárnoki állásra, melylyel évi rendszeresített 760 frt fizetés és 2000 frt óvadék-nyújtás van egybekötve.

b.) Az előléptetés folytán megüresedett adóügyi állásra, melylyel évi 440 frt rendszeresített fizetés van egybekötve és 400 frt biztosíték kívánatik.

c.) Netaláni előléptetés folytán megüresedő végrehajtói állásra, melylyel 360 frt évi fizetés van egybekötve.

A biztosíték készpénzből, elfogadható értékpapirokból, esetleg a pénzürtéket kétszeresen felérő terümentes betáblázott fekvőből állhat.

Felhivatnak pályázni óhajtók, kellően felszerelt folyamodványaitak 1895. évi március hó 30-ig alólírt városi tanácshoz benyújtani.

A városi tanácstól,

Nagy-Enyed, 1895. március hó 7.

KOVÁCS,
polgármester.

Ujonnán berendezett női pipere-raktár.

ELŐLEGES HIRDETMEY.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy március hó 15-től kezdve

ujonnán berendezett, dus választéku Női-divat-, pipere- és confectio-üzletet nyitok

a volt Hofer M. József-féle cég helyiségében.

A melynek pártfogását a nagyérdemű közönségtől előlegesen is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Női divat- és pipere raktár tulajdonosa.

Ujonnán berendezett női pipere-raktár.

Gyaluban
egy három szoba és konyhából álló

lakás
kiadó.

168. (3—3)

Sz. 84—1895.

főszb.

Arlejtési hirdetmény.

Kozmatelke községben építendő körjegyzői lakás, illetve kör csoport házának vállalat utjáni felépítésére árlejtést hirdetek.

Az építendő épület 5 szoba, konyha, kamara és egyik szoba alatt pincéből, kóalapon, sövény-falazattal, eszerép-fedéllel készí-tendő; a költségvetési előirányzat szerint kikiáltási ár 3039 frt 46 kr. — A tervrajz és részletes költségvetés a főszolgabírói iro-dában bármely napon megtekinthető. — Az építkezés idei szept-tember hó 1-ére befejezendő, s a kialakított ár a számbaadással egyidejűleg fizetettik ki; kellő biztosíték mellett azonban egyhar-mad összegig előleg időközben is adható.

Az árlejtés 1895. évi március hó 30-án a tekei járás fő-szolgabírójánál fog megtartatni.

Teke, 1895. március hó 3-án.

DÓZSA,
főszolgabíró.

Lóheremag,

a kolozsmonostori magvizsgáló állomás által teljesen aranka-mentesnek találtatott és általa minden zsák leolmozva, első minőségű áru 75 frt.

Luczernamag 45 frt

Törökbaltaczim erdélyi minőség 12 frt

Kapható **Kolozsvárt:**

SCHWARTZ ADOLF

terménykereskedőnél.

188. (1—6)

A legjobb hírnévnek örvendő és állami kedvez-ményben részesülő

GRÓF CSÁKY REZSŐ

kassai cognac gyárának

főraktára és kizárólagos elárusítása:

BURGER FRIGYES

URNAL

KOLOZSVÁRT.

188. (3—10)

Magyarországon a legnagyobb ruggyanta bélyegző-gyár, véső műintézet és himző mintagyár. Alakult 1869.

BIENENSTOCK LIPÓT ÉS FIA

Budapest,

Deák-Ferenc-utca 17. sz.

Gyártmányai: ruggyanta és rézbélyegzők, pecsétnyomok, dombornyomó sajtók, számozó- és lapszámozó gépek, érc-sablonok stb.

Himző-minták, monogrammok, összeszakíthatatlan Elő-nyomó pergament sablonok, előnyomó festékek.

Előnyomdák teljes berendezése (esetleg részletfizetésre is) elvállaltatnak.

Minták kívánatra postafordultával.

Viszonteladók nagyobb árkedvezményben részesülnek.

185. (1—3)

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE,

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

172. (2—50)

A szövetezet célja: I. Olcsó közvetítés gazdas. felszerelési és fogyasztási cikkek beszerzésénél. II. Mezei gazd. termények legelőnyösebb értékesítése. III. Hitelnyújtás a tagok részére.

Üzleti berendezés.

Sürgőnyozim: Mezőgazdák, Budapest. Hiv. óra 1/2-9—1-ig és 2—5-ig. Áruraktár címe: M. A. V. nyugati pályaudvarán lévő közraktári vállalat XX. számú raktár.

Adriance, Platt & Co.

new-yorki gyáros

Kizárólagos képviselősege arató- és kaszó gépekre.

V. VERMOREL eredeti

„ECLAIR“

permetezőinek

„Kizárólagos képviselősege.“

Bizomány-osztály.

Hadseregellátás. — Gabonaeladás. — Erőtakar-mányok vétele. — Fedezeti tőzsdei kötések.

Áru-osztály.

Összes gazdasági cikkek a legkiválóbb mi-nőségben. Építkezési anyagok. Gazdasági vasneműek. Gyapju és hízott marha bizományi értékesítése.

Vetőmag-osztály.

Mindennemű vetőmagvak megvétele és eladása. Eredeti külföldi magvak. Heremag-vak bérrostálva.

Gazdasági gép-osztály.

M. k. államvas. gépgyára mezőgazdasági gépeinek szövetezeti képviselősege.

Bánki-Csonka szabadalmazott

1, 2 és 4 lóerejű gazdasági

Petroleum motorok

képviselősege.

Bergedorfi vasgyár világhírű

„Alfa“ lefőlőző

és egyéb tejjgazdasági gépeinek

„kizárólagos képviselősege.“

KEZTYÜ- és SEBÉSZI-KÖTELEK

ÜZLETETEMET

1895. évi március hó 18-án áteszem a

Takarékpénztári épületbe

Beltorda-utca 1. sz.

miről a t. közönséget tisztelettel értesitem.

Főtőrekvésem lesz ezután is a megrendeléseket pon-tosan és jutányos árban teljesíteni, a melyre nézve a t. közönség becses pártfogását kérem.

Tisztelettel

Özv. DOBIÁS FERENCZNÉ,

keztűs,

Kolozsvárt, belközép-utca 4.

184. (1—3)

MEGHIVÓ.

A Gyulafehérvári takarékpénztár, mint rész-vénytársaság

XIII-ik évi rendes közgyűlését

folyó 1895. évi március hó 27-én

délután 3 órakor saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai:

I. Jegyző választása és a jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.

II. Az 1894. évi zárszámadások előterjesztése, az igazga-tóság és a felügyelő-bizottság jelentésével a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvé-nyek iránti határozathozatal.

III. Az alapszabályok esetleges megváltoztatásának tárgyalása.

Kérjük a részvényeseket, hogy — szavazati joguk gyakorolha-tása végett — részvényeiket a közgyűlés előtt legalább 3 nappal a takarékpénztár hivatali helyiségében letéteményezni szíveskedjenek.

Gyulafehérvárt, 1895. március hó 12-én.

186. (1—3)

Az igazgatóság.

A könyvvezetésben alapos jártassággal bíró

könyvvezető
kerestetik

körülbelől 1—2 hónapi munkára,
havi 30 frt és teljes ellátás mellett.

Czim: e lap kiadó-hivatalában.

181. (1—2)

Egy

Papir-üzlet

és

gyorssajtó nyomda

családi viszonyok miatt eladó.

Czim a kiadóhivatalban.

187. (1—3)